

**ABRAHAM MASLOW
HUMANOKORENDSZER**

Abraham Maslow szükséglethierarchia-elmélete

Abraham Maslow (1908. április 1. – 1970. június 8.)

Egyszerű oroszországi zsidó bevándorlók hét gyermeke közül elsőként született. A szülők szebb jövőt reméltek gyermekeiknek az új világban, erős nyomást gyakoroltak rájuk, hogy tanuljanak, így nem meglepő, hogy kisfiúként magányában könyvekből merített magának erősséget. Gyermekkorában egy pszichológus "mentálisan instabilként" osztályozta.

Maslow elméletének (1943) alapja az, hogy az embereket szükségleteik kielégítése késztet bizonyos cselekvésre és ezek a szükségletek hierarchikus rendbe állíthatóak. Az emberi vágyak, a fiziológiai, a biztonság iránti, a szociális igények kielégítése, a megbecsültség és az önmegvalósítás. Ezek egymásra épülnek, hierarchiát alkotnak.

Az öt szükségletszintre a következő példák hozhatóak fel a jobb megértés okán:

- **Fiziológiai szükségletek:** éhség, szomjúság, szex, alvás, meleg.

A **fiziológiai szükségletek** kielégítése alapvető feltétele fennmaradásunknak. Ennünk kell és meg kell védeni magunkat a természeti viszontagságoktól, tehát laknunk is kell valahol stb.

- **Biztonsági szükségletek:** biztonság, rend, állandóság, kiszámíthatóság.

A **biztonsági szükségletek** akkor jelennek meg, ha a fiziológiát már többé-kevésbé kielégítettük. Azt a törekvést fejezik ki, hogy az egyén fiziológiai szükségleteit a jövőben is tartósan is kielégíthesse és körülményei viszonylag kiszámíthatók és jól előre jelezhetőek legyenek.

- **Közösséghez tartozás:** szeretet, hovatartozás, ragaszkodás, csatlakozás, identifikáció, perszonális kapcsolatok.

A **közösségi hovatartozási szükséglet** az egyének szeretet iránti vágyát és mások által való elfogadásának a szükségletét jelenti. Szükségünk van arra, hogy másokkal kapcsolatba kerülhessünk, és az emberek valamilyen csoportja elfogadjon bennünket.

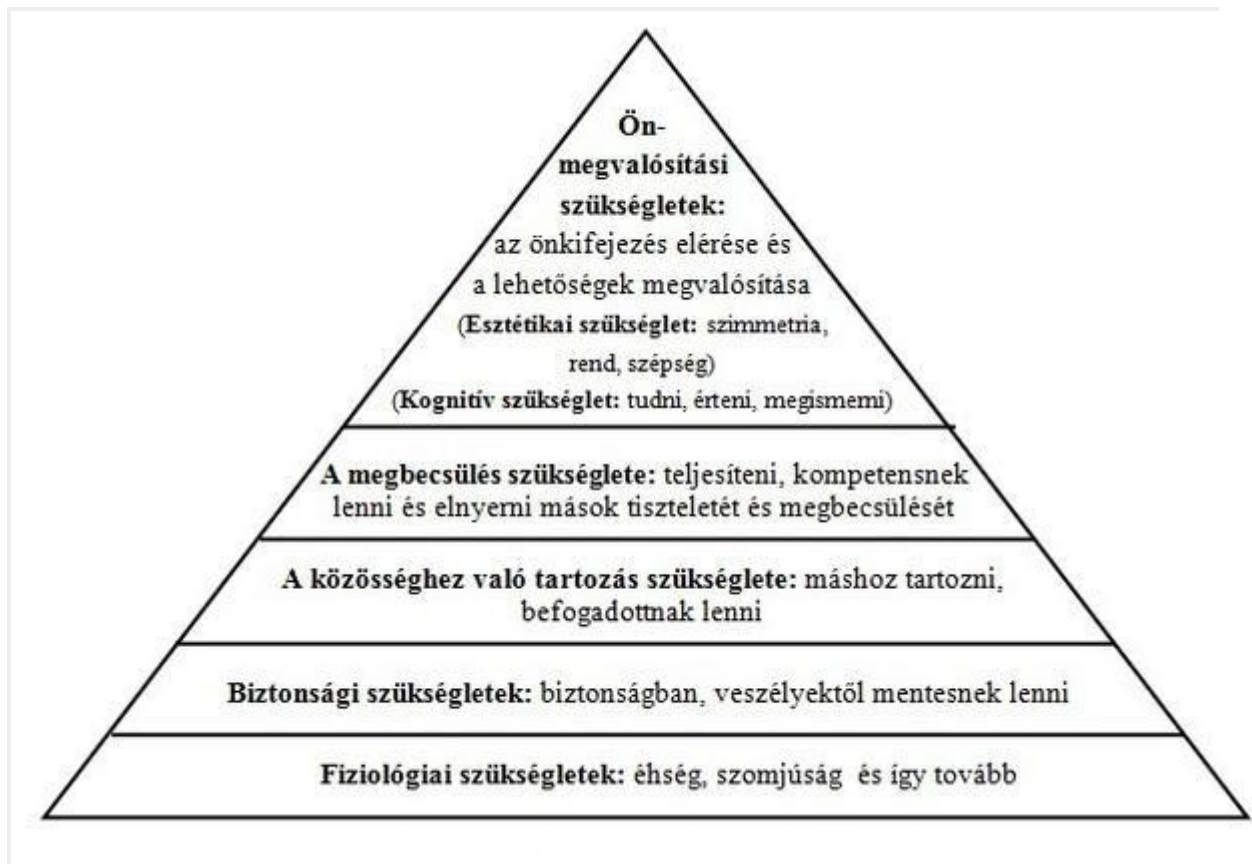
- **Megbecsülés szükséglet:** státusz, hatalom, siker, önbizalom, presztízs, bizalom, tisztelet, kompetencia.

Az **elismerés iránti szükséglet** azt az óhajunkat tartalmazza, hogy mások elismeréséből pozitív énképünk alakulhasson ki. Az emberek szeretik magukat minél kedvezőbb színben feltüntetni mások szemében, hogy jobb vélemény alakuljon ki róluk. Önbizalmunkat alapvetően befolyásolja az, hogy mennyi pozitív visszacsatolást kapunk tevékenységeinkről. Ezek híján kisebbségi érzések, szorongások halmozódhatnak fel az emberekben.

- **Önmegvalósítás:** az a vágy, hogy az egyén egyre többre vigye, hogy azzá válhasson, amire képesnek érzi magát.

Az **önmegvalósítási szükséglet** az egyének azon vágyait testesíti meg, hogy azzá váljanak, amire képesnek érzik magukat.

A Maslow-féle szükségletek hierarchiáját általában egy piramissal ábrázolják, amely az egyes szükségletcsoportok közötti viszonyt is mutatja, kifejezve azok hierarchiában elfoglalt helyét és fontosságát.

Az elmélet alapja az, hogy az egyén mindig felfelé mozdul el a szükséglethierarchia mentén, annak függvényében, ahogy az éppen motiváló szükségletek kielégülnek. Mindig a következő, még ki nem elégített szükséglet motivál.

A modell másik jellemzője, hogy ha valamely szükséglet kielégítése megtörtént, akkor ennek a magatartást befolyásoló hatása megszűnik, szerepe a továbbiakban semleges. Kivéve az önmegvalósítási szükségletet, mert ez sohasem elégíthető ki teljes mértékben.

A hierarchia fiziológiai és biztonság szükségletei az alapvető emberi léthez kapcsolódnak.

A közösséghez tartozás és a megbecsülés szükséglete a pszichológiai egészséghez és a megfelelés érzéséhez járulnak hozzá.

Az összes szükséglet, amely a Maslow-féle hierarchia első négy lépcsőjében foglal helyet, ún. hiány- (deficit-) szükséglet. Ezeket valami megkívántnak a hiánya mozgatja. Például az étel hiánya, a presztízs hiánya. Ezen szükségletek kielégítésének eredménye nem az elégedettség, hanem az elégedetlenség csökkentése.

Sok motivációval foglalkozó kutató az ötödik szükségletet, az önmegvalósítás szükségletét úgy tekinti, mint az elismerés, megbecsülés iránti szükségletek kiterjesztését. Az önmegvalósítás szükséglete egy belső igény arra, hogy az ember képességeit kiteljesítse, és az egyetlen növekedési szükséglet. Ez természetesen minden ember számára mást jelenthet

képessége és tehetsége szerint. Maslow az önmegvalósítást alapvető emberi célnak nevezte, bár véleménye szerint csak kevés ember élhet vele.

A szociális munka színterei

Welch humán-ökorendszere

Az ember és az őt körülvevő környezet között fellépő kölcsönhatásokat vizsgálja.

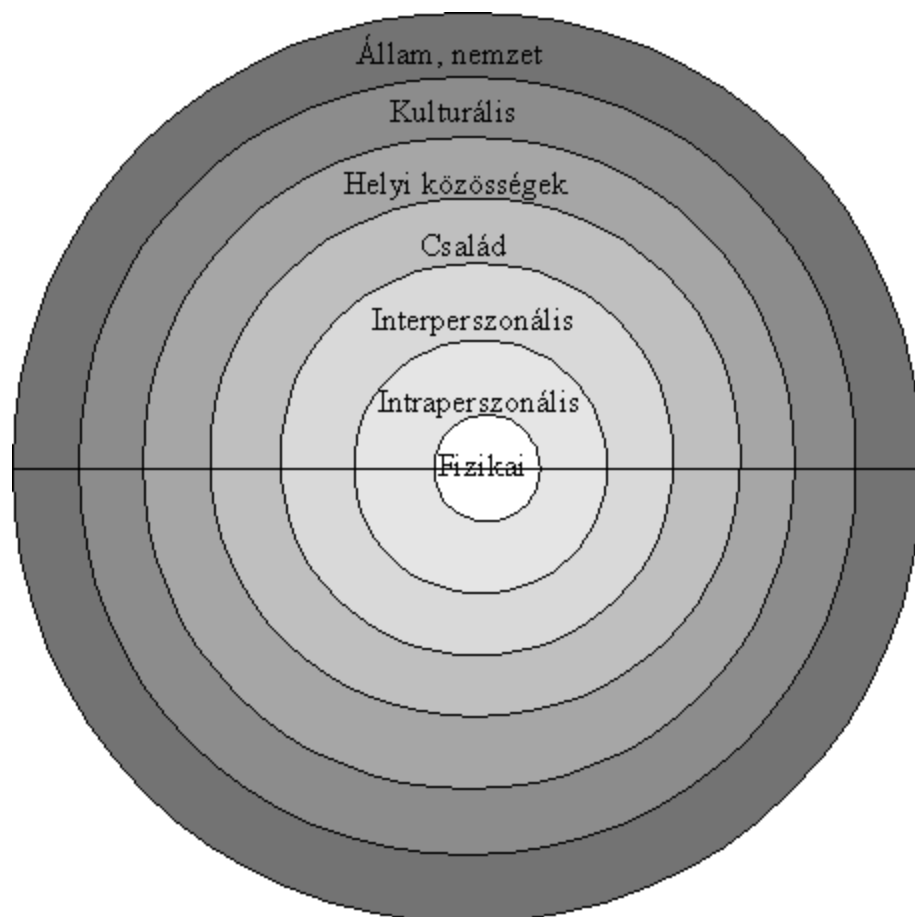
A Humán Ökorendszer hét szintje azt írja le, hogy miként működnek a **természetes támaszok** az egyes szinteken, másrészt, hogy mi történik, amikor ezek összeomlanak.

Szint	Jól működő természetes támasz	Nem jól működő természetes támasz
I. Fizikai	Kielégített fizikai szükségletek (étel, hajlék, biztonság). A test jól működik, a betegség kezelhető.	Az alapvető fizikai szükségletek kielégítetlenek. A betegség gyakoribb, mint az egészséges állapot. Fogyatékoság lehetséges.
II. Intrapersonális (Személyen belüli)	Hangulat és érzelmek pozitívak, önértékelés jó. Negatív érzelmek lehetségesek, de nem dominálnak.	A hangulat és érzelmek általában negatívak. Alacsony önértékelés. A problémamegoldó és döntéshozó képesség fogyatékos
III. Interperszonális (Személyek közötti)	A kapcsolatok vegyesek és általában pozitívak. Küzdelem van, de kezelhető. A igények kielégítettek.	Hiányoznak az alapvető támaszt és szeretetet nyújtó kapcsolatok, ill., ha vannak, akkor destruktívak.
IV. Család	A család vagy más kiscsoport melegséget és hozzátartozás érzését nyújtják, a problémák idején pedig támaszt.	Hiányozik a család vagy más kiscsoport, vagy a bennük lévő kapcsolatok destruktívak. Nincs közeli hálózat, amihez fordulhatna, amikor erre szüksége lenne.
V. Helyi közösségek	A helyi környezet intézményei és szervezetei alapvető társadalmi szükségleteket elégítenek ki, pl. munka, oktatás, lakás, egészségügy, stb.	Közösségi intézmények és szervezetek hiányoznak vagy nem jól működnek. Alapvető szociális szükségletek részben vagy egészben kielégítetlenek.
VI. Kulturális	Az egyén egy (valláson, hagyományon alapuló) kultúra vagy szubkultúra részének érzi	A kulturális identitászavart vagy konfliktusos. Dominál a rasszizmus, a diszkrimináció

	magát, amely viselkedésmintát nyújt, különösen a döntéshozatalok időszakában	és/vagy az egyén peremre szorul. A gyors társadalmi változás kulturális vákuumot vagy a kultúra elsorvadását idézi elő.
VII. Állam, nemzet	Az adott ország törvényei és szociálpolitikája általános biztonság- és igazságszeretet nyújtanak. Az élet- és vagyonvédelem megoldott.	A szociális, politikai, gazdasági rendszer nem működik, igazságtalan vagy totalitárius. Háború vagy polgárháború nehezíti az egyén életét.

Ezen a 7 szinten léphet kapcsolatba a szociális munkás. Szociális munkásra akkor van szükség, ha a természetes támaszok nem működne

Welch humán-ökorendszerének ábrázolása

A Humán ökorendszer és a tudományok kapcsolata:

Interdiszciplináris kapcsolatok multidiszciplináris jelleg

1. az ember testileg – orvostudomány
2. intraperszonális (személyen belüli) szint – pszichológia, pedagógia,
3. interperszonális (személyek közötti) szint – pszichológia, jog, szociológia
4. család – pszichológia, szociálpszichológia, szociológia, jog
5. helyi közösségek – szociológia, szociálpszichológia, szociálpolitika, oktatáspolitikai, kriminalisztika
6. kultúra – kulturális antropológia, kisebbségek jogai, kultúrája, településszociológia
7. nemzet- politika, jog, közgazdaságtan, pszichológia

A szociális szakember, érzékeli és értékeli az egyes szinteket és azok működését, a **szakmai tudása** és egyéni adottságai révén, amihez bizonyos tudományágak ismerete szükséges, ez jelenti a **multidiszciplináris (több tudományt, szakterületet érintő) jelleget**.

Az egyes szinteken lévő problémák megoldásához az adott terület szakembereinek bevonása, **együttműködése** szükséges, ez jelenti az **interdiszciplináris (szakmaközi) kapcsolatokat**.